

Based on a previously published method of gradation of agricultural crops, the article suggests a range of methodical approaches for increasing the number of crop yield metrics up to five which form six distinct zones: of critical, low, moderate, rational, optimal and high crop yield respectively. For this purpose, the work offers a number of formulas which allow enterprises to forecast the amounts of revenue per unit of area as a multiple of fixed costs. Suggested relationships are vividly presented on graphs. Furthermore, a number of examples of calculating different levels of crop yield based on a case of a particular enterprise in year 2017 are provided.

Key words: crop yield, sales price, fixed and variable costs, revenue, sales profit.

Д. Пармаклі

Т. Дудогло

Л. Годоріч

ТОЧКА ВІДЛІКУ ЕФЕКТИВНОСТІ ТОВАРІВ

Підкреслюється, що підприємству важливо знати і, отже, об'єктивно планувати той обсяг продукції з одиниці площі, який забезпечить задану величину прибутку. При цьому обсяг прибутку порівнюється з постійними витратами, які несе підприємство при виробництві продукції тієї чи іншої культури. На основі опублікованої раніше методики градації врожайності сільськогосподарських культур пропонуються методичні підходи щодо розширення показників рівнів врожайності до п'яти, які формують 6 зон: зона критичної, низької, помірної, раціональної, оптимальної і високої врожайності. Для цього наводяться формули, за допомогою яких підприємства можуть прогнозувати величини прибутку з одиниці площі, кратні постійним витратам. Пропоновані залежності наочно представлені на графіках. Наводяться також приклади розрахунків різних рівнів врожайності на прикладі конкретного підприємства за 2017 рік.

Ключові слова: врожайність, ціна реалізації, постійні і змінні витрати, прибуток, дохід від реалізації продукції.

УДК 339.56

Н. В. Балабанова

Д. Є. Ларіна

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ АЗІЙСЬКОГО РЕГІОНУ

У статті досліджено практичні аспекти розвитку зовнішньоторговельного співробітництва України з країнами азійського регіону. На основі системи статистичних показників оцінено структуру, динаміку та ефективність зовнішньоторговельної співпраці країн, визначено напрями підвищення її ефективності.

Ключові слова: азійський регіон, торговельна співпраця, індекс компліментарності торгівлі, індекс спеціалізації експорту, експорт, імпорт, географічна структура, товарна структура.

DOI 10.34079/2226-2822-2019-9-17-79-87

Постановка проблеми. В умовах глобалізації господарської діяльності актуальним як з теоретичної, так і з практичної точки зору є дослідження і наукове обґрунтування перспективних напрямків зовнішньоекономічних зв'язків. Україна має реальну можливість розвивати співробітництво з азійськими країнами, ринки яких представляють не меншу привабливість порівняно з ринком Європейського Союзу. Згідно з цим, актуальним є розгляд сучасного стану та виявлення перспектив розвитку зовнішньоекономічної співпраці України та країн Азійського регіону.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання співробітництва України з країнами Азії досліджували такі вітчизняні науковці як О.Г.Білорус, Л.В.Власенко, Н.М.Грущинська, І.В.Клименко, О.В.Кравченко, З.Я.Макогін, А.І.Мокій, А.С.Філіпенко та інші.

Метою статті є дослідження особливостей зовнішньоторговельного співробітництва України з країнами Азії та визначення перспектив і напрямів щодо його оптимізації.

Виклад основного матеріалу. Азійський регіон, як геополітичний та гео економічний простір, тривалий історичний період залишався на узбіччі магістральних напрямів світового розвитку. Однак у 90-ті роки ХХ– початку ХХІ ст. азійський регіон активно заявив про себе як новий центр міжнародного економічного співробітництва і як арена міждержавних та міжцивілізаційних суперечностей [5]. Наразі в цьому величезному та динамічному просторі взаємодіють понад 30 країн з різними економічними, політичними та соціокультурними параметрами. Серед них лідер постіндустріального розвитку – Японія, нові промислові лідери Азії – Китай та Індія і ще низка нових індустріальних країн. Тут зосереджені істотні природні та інші види ресурсів, представлені різні соціально-політичні системи, основні цивілізації та релігії сучасного світу.

На перший погляд, Україна має мало спільного з країнами Азії через географічну віддаленість. Однак втрата російського ринку та проблеми проникнення та присутності на ринках країн ЄС спонукають до диверсифікації зовнішньоторговельної діяльності України. Саме тому, на нашу думку, доцільним є оцінка та аналіз українсько-азійських зовнішньоторговельних відносин.

Так, аналізуючи сучасний стан торговельних відносин України з країнами Азії, варто зазначити, що на азійський регіон припадає 30% українського товарного експорту та 21,5% українського товарного імпорту за даними 2017 р.

Динаміка загальних обсягів зовнішньоторговельного товарообороту, експорту та імпорту між Україною та країнами Азії має тенденцію до зростання (рис.1), за виключенням кількох років. Так, у 2009 р. обсяги експорту скоротилися з 15887,0 млн. дол. до 12131,7 млн. дол. (на 23,6%), обсяги імпорту скоротилися з 15497,7 млн. дол. до 6538,6 млн. дол. (на 57,8%), а зовнішньоторговельний товарооборот знизився з 31384,7 млн. дол. до 18670,3 млн. дол. (на 40,5%). Це було зумовлене світовою фінансово-економічною кризою 2008 року. Така ж сама тенденція спостерігалася протягом періоду (2013-2015 рр.), що було зумовлене веденням військових дій на сході України та втратою значної частини промислових потужностей. Цей період слід вважати найглибшою кризою в країні з часів її незалежності. Так, у 2015 р., обсяги експорту, імпорту та ЗТО знизились на 29,9%, 136,9% та в 43,7% відповідно у порівнянні з 2012 роком, що є піком активності зовнішньоторговельного співробітництва України та країн Азії.

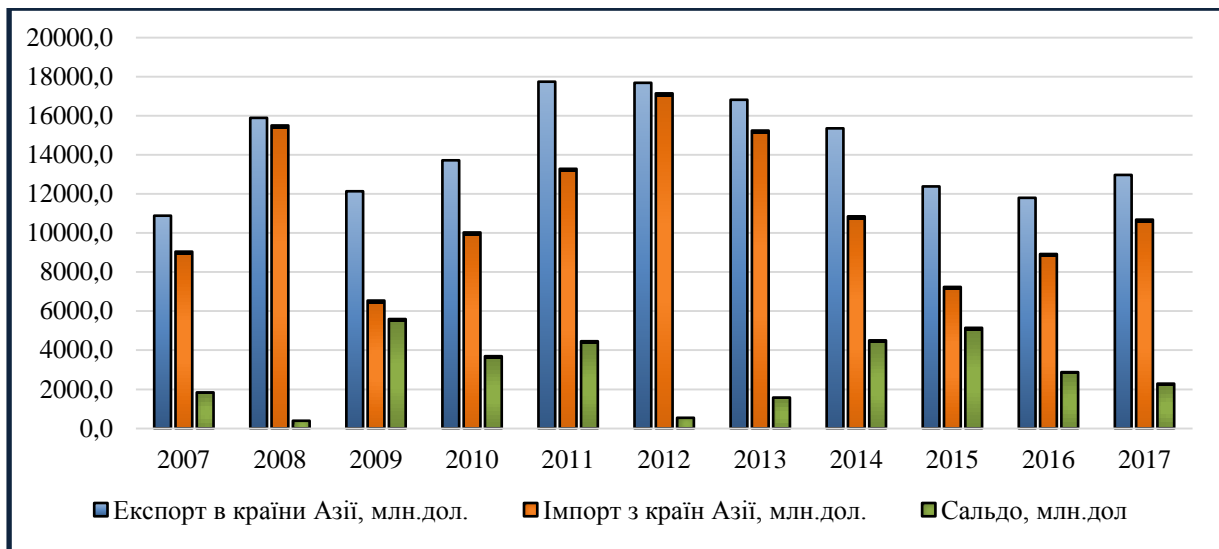

Рис.1. Динаміка обсягів експорту, імпорту та сальдо України та країн Азійського регіону

Аналіз товарної структури у 2017 р. показує, що Україна експортує до країн Азійського регіону такі товарні групи: «їжа та живі тварини» 32,91% до загального обсягу, з яких найбільшу частку займають «зернові» (22,3%); «вироблені товари» 20,52%, з яких найбільшою є «залізо і сталь» (17,7%); «тваринні та рослинні олії, жири та віск» 19,6%; «сирі матеріали, неїстівні, окрім палива» 14,3%, найбільше «металеві руди та металобрухт» (7,22%); «хімічні продукти» 2,77%, зокрема найбільша частка припадає на «медичні та фармацевтичні продукти» (0,8%); група «машини та транспортне обладнання» складає 4,5%, з них найбільше приходить на «енергогенеруючі машини та обладнання» (1,95%). Таким чином, у товарній структурі українського експорту до більшості азійських країн в різній мірі переважає головним чином сировина продукція з низьким та середнім ступенем переробки.

Товарна структура імпорту є більш диверсифікована і сформована переважно на основі продукції високотехнологічного виробництва (особливо для імпорту з Японії та Республіки Корея). Так, у 2017 р. найбільшу частку ввезення товарів в Україну з країн Азійського регіону склали наступні товарні групи, які забезпечують його основний обсяг: «машини та транспортне обладнання» склали 28,13% (найбільше «електричні машини, апарати та прилади», на які припадає 9,7%), група «вироблені товари» складає 17,18% (зокрема, найбільше припадає на текстильна пряжу та супутні товари - 4,6%), «різні виготовлені вироби» складають 11,61%, «мінеральні палива, мастильні та супутні матеріали» - 6,8% (у тому числі на нафтопродукти припадає 5,6%).

Розглядаючи географічну структуру експорту товарів з України в країни Азії, було визначено ключових країн-партнерів, у яких у 2017 р. спостерігалась найвища концентрація вітчизняної продукції: Туреччина (5,8%), Індія (5,1%), Китай (4,7%), Ізраїль (1,4%), Саудівська Аравія (1,2%) та інші країни Азійського регіону. Щодо географічної структури імпорту товарів, у 2017 р. найбільші частки імпортованої продукції у національну економіку спостерігались з Китаю (11,39%), Туреччини (2,6%), Японії (1,5%) та Індії (1,13%).

Для оцінки ступеня зміни досліджуваних структур експорту та імпорту за 2007-2017 роки доречним був розрахунок лінійного коефіцієнта інтенсивності структурних зрушень та інтегрального коефіцієнта структурних зрушень Гатьєва, для оцінки ступеня суттєвості отриманих змін (таблиця 1).

**Значення лінійних коефіцієнтів структурних зрушень та інтегральних
 коефіцієнтів структурних зрушень**

Показник	Експорт		Імпорт	
	Товарна структура	Географічна структура	Товарна структура	Географічна структура
<i>Kl (Лінійний коефіцієнт структурних зрушень)</i>	10,24	1,93	6,8	2,09
<i>KJ (Інтегральний коефіцієнт структурних зрушень Гатсьєва)</i>	0,64	0,08	0,54	0,09

Структури 2017 р. порівняно з 2007 р. вирізняються значними зрушеннями за всіма показниками. Особлива рухливість притаманна товарному експорту (10,24 в.п.) та товарному імпорту (6,8 в.п.). Коефіцієнт структурних зрушень Гатсьєва, який дорівнює 0,64 та 0,54 (для товарної структури експорту та імпорту відповідно), підтверджує значущість зазначених змін.

Щодо аналізу змін у товарній структурі експорту України до країн азіяського регіону, то значною мірою вони відбулись за рахунок збільшення частки таких товарних позицій як «їжа та живі тварини» на 23,9%, «сирі матеріали, неїстівні, окрім палива» на 8,24 % та «тваринні та рослинні олії, жири та віск» на 17,16 %. Проте, можна відзначити значне зменшення частки експорту «вироблених товарів» на 37,3% та групи «хімічні продукти» на 6,5%. В структурі експорту інших товарних груп протягом аналізованого періоду не набуло значних змін.

Зміни у товарній структурі імпорту з азіяських країн переважно відбулись за рахунок зростання частки таких товарних позицій як «хімічні продукти» на 6,05%, «вироблені товари» на 7,6 %, «машини та транспортне обладнання» на 11,8 % та «різні виготовлені вироби» на 22,6%. Проте, за цей час майже на 40% відбулось зниження імпорту товарів, що входять до товарної групи «мінеральне паливо, мастильні та супутні матеріали».

Щодо аналізу змін у географічній структурі експорту та імпорту України можна зазначити наступне: частка експорту вітчизняних товарів збільшилась до Китаю (на 3,83%), Індії (на 3,6%), Ізраїлю (на 0,8%) та Японії (на 0,3%). Але, на відміну від цих країн, у 2017 р. скоротився експорт до Туреччини (на 1,6%) та Сирії (на 1,7%). Частка імпорту зарубіжних товарів збільшилась з Китаю (на 5,9%), Індії (на 0,33%), Ізраїлю (на 0,2%) та Туреччини (на 1%). Однак, водночас з цим частка імпортованих товарів скоротилась з Південної Кореї майже на 2%.

Частковим поясненням отриманих результатів є дослідження компліментарності економічних систем досліджуваних країн (рис.2).

Отже, за весь аналізований період (2007-2017 рр.) можна спостерігати спадну динаміку індексу торговельної компліментарності України із виділеними країнами Азії. Так, у 2017 році індекс компліментарності торгівлі України з Китаєм знизився на 7,7%, з Туреччиною на 15,1%, з Індією на 12,9%, з Японією на 12,2% та з Ізраїлем аж на 20,2% (у порівнянні з 2007 р.). Це пов'язано зі звуженням номенклатури експортної продукції до країн Азії через освоєння виробництва аналогічних товарів підприємствами азіяських країн. Найбільшого значення у 2017 р. індекс торговельної компліментарності набуває між Україною та Ізраїлем (ТСІ = 55,5). Найменше значення цього показника спостерігається в торгівлі України з Японією (ТСІ = 46,1).

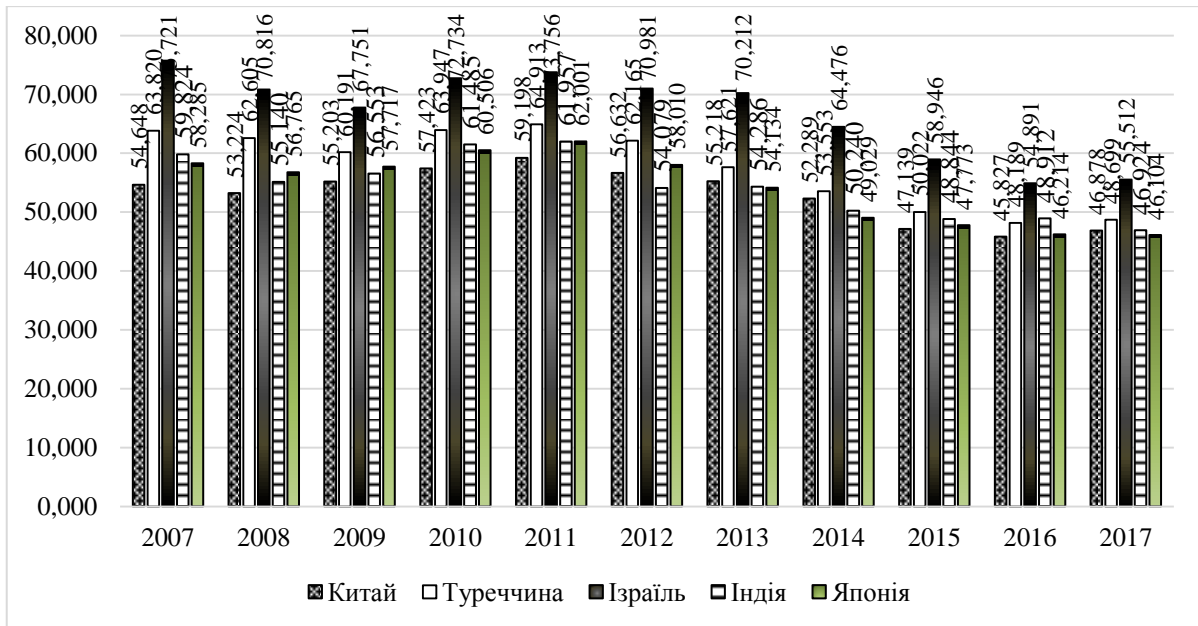

Рис. 2. Індекс компліментарності торгівлі України з окремими країнами Азії (2007-2017 рр.)

Для визначення конкурентних переваг України у зовнішній торгівлі товарами нами був запропонований розрахунок RCA (індекс спеціалізації експорту) і RCD (індекс спеціалізації імпорту) за 2013-2017 рр., результати якого наведено у таблиці 2.

Таблиця 2

Значення індексів RCA і RCD по основних товарних групах (2013-2017 рр.)

Товарні групи	Роки									
	2013		2014		2015		2016		2017	
	RCA	RCD	RCA	RCD	RCA	RCD	RCA	RCD	RCA	RCD
Їжа та живі тварини	2,88	1,35	3,21	1,33	3,78	1,00	3,89	0,99	3,79	0,89
Напої та тютюнові вироби	1,41	1,74	1,37	2,10	1,65	2,01	1,49	2,06	1,51	1,81
Сирі матеріали, неїстивні, крім палива	2,96	0,66	3,28	0,77	3,76	0,96	3,62	0,93	3,65	0,82
Мінеральні палива, мастильні та супутні матеріали	0,26	1,60	0,23	1,73	0,11	2,60	0,13	2,10	0,16	2,07
Тваринні і рослинні олії, жири і віск	9,96	0,87	13,1	1,01	15,80	0,84	18,99	1,03	17,3	0,88
Хімічні та пов'язані з ними продукти	0,58	1,31	0,47	1,48	0,42	1,52	0,32	1,58	0,30	1,46
Вироблені товари	2,66	1,15	2,60	1,15	2,29	1,09	2,23	1,20	2,23	1,13
Машини та транспортне обладнання	0,49	0,72	0,39	0,61	0,33	0,58	0,30	0,73	0,30	0,76
Різні виготовлені вироби	0,35	0,60	0,36	0,55	0,34	0,45	0,35	0,50	0,37	0,48
Товари та операції	0,82	0,27	0,47	0,29	0,62	0,18	1,08	0,12	1,30	0,18

Потенційно співробітництво між Україною та країнами Азії можливе за наявності порівняльних переваг країн. Так, у 2017 р. Україна мала конкурентні переваги ($RCA > 1$) у таких групах товарів, як «тваринні і олійні жири та віск» ($RCA=17,3$), «їжа та живі тварини», до якої відносять м'ясо, молочні продукти, зернові, фрукти та овочі, рибу, цукор, чай, кава та спеції та корми для тварин ($RCA=3,8$); «сирі матеріали, неїстівні, окрім палива» ($RCA=3,7$), «вироблені товари», до яких відносять шкіряні вироби, гумове виробництво, паперові вироби, текстильну пряжу та супутні матеріали, вироби з металу, залізо та сталь ($RCA=2,23$).

Відповідно до отриманих результатів, імпорту залежність у зовнішній торгівлі для України з країнами азійського регіону становлять наступні групи товарів, систематизовані у таблиці 3.

Таблиця 3

Класифікація товарів за індексом спеціалізації імпорту України

Індекс	Товари
$RCD > 2$ (висока спеціалізація імпорту)	«Напої та тютюнові вироби»; «мінеральні палива, мастильні та супутні матеріали» (вугілля, кокс, брикети, нафта та нафтопродукти, газ природний та вироблений, електричний струм).
$0,75 < RCD < 2$ (помірна спеціалізація імпорту)	«Їжа та живі тварини» (м'ясо, живі тварини, молочні продукти, овочі та фрукти, риба, зернові, цукор та мед, кава, чай та спецій, корми для тварин), «сирі матеріали, неїстівні, окрім палива», «тваринні і рослинні олії, жири та віск», «хімічні продукти» (органічні та неорганічні хімікати, матеріали для фарбування, лікарські та фармацевтичні продукти, ефірні олії, добрива, пластик та хімічні матеріали та вироби), «вироблені товари» (шкіряні вироби, виробництво гуми, коркові та дерев'яні вироби, виробництво паперу, текстильна пряжа, виробництво неметалевих матеріалів, залізо і сталь, кольорові метали та вироби з металу)
$RCD < 0,75$ (низька спеціалізація імпорту)	«Машини та транспортне обладнання» (спеціалізована техніка, металообробне обладнання, машини та комплектуючі, офісні машини, апарати телекомунікації та звукозапису, електричні машини та прилади, дорожні транспортні засоби), «різні виготовлені вироби» (збірні будівлі, опалювальні та освітлювальні прилади, меблі та їх частини, туристичні товари, сумки, одяг та аксесуари, взуття, професійні та наукові інструменти, фотоапарати та оптичні вироби)

Для поглиблення взаємної зовнішньоекономічної співпраці з азійськими країнами необхідно мінімізувати вплив цілої низки негативних чинників, що сприяють погіршенню зовнішньоекономічних відносин між країнами [6, С. 146-147]:

- несприятлива кон'юнктура ключових для України світових сировинних ринків, що загрожує втратою експортних позицій національних виробників;
- посилення дискримінаційних заходів щодо вітчизняних експортерів, як на ринках країн Митного союзу, так і внаслідок поширення протекціонізму на ринках азійських країн;
- технологічна неспроможність реального сектору національної економіки забезпечити прорив у нарощенні поставок на ринки зарубіжних партнерів;
- збереження надмірного рівня імпортозалежності внутрішнього товарного ринку внаслідок згортання інвестиційного та споживчого попиту на продукцію вітчизняних виробників;
- загострення конкурентної боротьби на ключових для українських експортерів ринках;
- розкручування інфляційної спіралі, що зумовить подальше підвищення тарифів природних монополій та девальвацію гривні;

- низька доступність фінансових ресурсів для оновлення основних фондів.

Виходячи з цього, актуальним є розробка економічно-політичної програми щодо підтримки зовнішньоторговельних відносин за такими напрямками як: оптимізація національного правового поля та нормативно-інституційного механізму здійснення зовнішньої торгівлі; стимулювання виробництва високотехнологічної експортної продукції та модернізація виробничих потужностей; удосконалення системи страхування здійснення експортно-імпортних операцій; створення ефективного механізму кредитування для вітчизняних виробників продукції; стимулювання надходження іноземних інвестицій у провідні галузі національного господарства шляхом створення умов захисту прав іноземних інвесторів; тощо. Також умовою успіху українських компаній, що бажають працювати на ринку країн Азії, є знання його специфіки. Тут маються на увазі наявні тенденції щодо монополізації ринків, непрозорість тендерних механізмів, наявність відпрацьованих корупційних схем і т.д.

Важливість азіяського регіону як у глобальному вимірі, так і для розвитку співробітництва з Україною пояснюється передусім розміром самих економік, їх геополітичним впливом на сучасний світовий розвиток та обсягами зовнішньоторговельного співробітництва. Відповідно розвиток стратегічного партнерства та зовнішньоторговельної співпраці повинні стати невід'ємними складовими гео економічної стратегії нашої держави.

Список використаної літератури

1. Association of Southeast Asian Nations [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.asean.org/>
2. Клименко В. І. Щодо окремих питань розвитку економічного співробітництва України та Китаю в сучасних умовах [Електронний ресурс] : аналітична записка / В. І. Клименко // Національний інститут стратегічних досліджень. – Режим доступу : <http://old2.niss.gov.ua/articles/1359/> ; Klymenko V. I. Shchodo okremykh pytan rozvytku ekonomichnoho spivrobitnytstva Ukrainy ta Kytaiu v suchasnykh umovakh [Elektronnyi resurs] : analitychna zapyska / V. I. Klymenko // Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen. – Rezhym dostupu : <http://old2.niss.gov.ua/articles/1359/>
3. UnctadStat. United Nations Conference on Trade and Development [Electronic resource]. – Mode of access : https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx?sCS_ChosenLang=en
4. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/> ; Derzhavna sluzhba statystyky Ukraïny [Elektronnyÿ resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Погорелова І. С. Політичні відносини України з державами Східної Азії / І. С. Погорелова // Персонал. - 2009. — № 4. - С. 20—25 ; Pohorielova I. S. Politychni vidnosyny Ukrainy z derzhavamy Skhidnoi Azii / I. S. Pohorielova // Personal. - 2009. — № 4. - S. 20—25.
6. Трофимчук А. П. Зовнішньоторговельне співробітництво України з країнами Східної Азії в умовах глобалізації : дисер. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.02 / Анна Павлівна Трофимчук; ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів, 2017. – 223 с. ; Trofymchuk A. P. Zovnishnotorhovelne spivrobitnytstvo Ukrainy z krainamy Skhidnoi Azii v umovakh hlobalizatsii : dyser. ... kand. ekon. nauk : spets. 08.00.02 / Anna Pavlivna Trofymchuk; ; Lviv. nats. un-t im. Ivana Franka. - Lviv, 2017. – 223 s.
7. Експортна стратегія України: Дорожня карта стратегічного розвитку торгівлі 2017-2021 [Електронний ресурс] // Міністерство економічного розвитку і торгівлі України : офіційний веб-сайт. – Режим доступу: <http://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=e6ab10fa-0ad9-4fe4-b8be->

32f570693b64&title=EksportnaStrategiiaUkraini-Dorozhnia
KartaStrategichnogoRozvitkuTorgivli2017-2021 ; Eksportna stratehiia Ukrainy: Dorozhnia
karta stratehichnoho rozvytku torhivli 2017-2021 [Elektronnyi resurs] // Ministerstvo
ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy : ofitsiinyi veb-sait. – Rezhym dostupu:
<http://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=e6ab10fa-0ad9-4fe4-b8be-32f570693b64&title=EksportnaStrategiiaUkraini-Dorozhnia>
KartaStrategichnogoRozvitkuTorgivli2017-2021

8. Yin J. Explosion of Trade Disputes? [Electronic resource] / J. Yin, D. Lee // The
Globalization of the Chinese Economy. – Cheltenham : Edward Elgar, 2002. - Mode of
access : <https://www.elgaronline.com/view/9781840648805.00023.xml>

Стаття надійшла до редакції 16.05.2019.

N. Balabanova

D. Larina

MODERN TRENDS OF DEVELOPMENT OF FOREIGN TRADE COOPERATION OF UKRAINE WITH THE COUNTRIES OF THE ASIAN REGION

The article deals with the practical aspects of development of foreign trade cooperation of Ukraine with the countries of the Asian region. On the basis of the system of statistical indicators, the structure, dynamics and efficiency of foreign trade cooperation of the countries are estimated, directions of its efficiency improvement are determined.

Based on the analysis of the current state of trade relations between Ukraine and the countries of Asia, it is estimated that the Asian region accounts for 30% of Ukrainian commodity exports and 21.5% of Ukrainian commodity imports, according to 2017 data. The dynamics of the total volume of foreign trade in goods, exports and imports between Ukraine and Asian countries has a tendency to increase, with the exception of the last few years, due to the conduct of military operations on the east of Ukraine and the loss of a significant part of the industrial capacities.

It has been determined that in the commodity structure of Ukrainian exports to most Asian countries, the products of low and medium production are predominantly predominant in the commodity structure of Ukrainian exports. Instead, the commodity structure of imports is more diversified and is formed mainly on the basis of products of high-tech production.

Based on the study of the geographical structure of exports and imports of goods from Ukraine to Asia, key partner countries were identified, including Turkey, India, China, Israel, Japan, and Saudi Arabia.

Investigation of export and import structures on the basis of calculation of coefficients of structural shifts has determined that the structures of 2017 compared to 2007 are marked by significant shifts in all indicators. Special mobility is inherent in commodity exports and commodity imports.

The trade complementarity of Ukraine with the individual countries of Asia was investigated and its downward dynamics was determined during 2007-2017. It is determined that this is due to the narrowing of the export nomenclature of products to Asian countries through the development of the production of similar products by enterprises in Asian countries.

To determine the competitive advantages of Ukraine in foreign trade in goods, the export specialization index and the import specialization index have been calculated. It is determined that Ukraine has competitive advantages in such groups of goods as "animal and vegetable fats and wax" (RCA = 17.3); "food and live animals (RCA = 3.8); "raw materials inedible, except for fuel" (RCA = 3.7), "manufactured goods" (RCA = 2.23).

Key words: Asian region, trade cooperation, index of trade complementarity, export specialization index, export, import, geographic structure, commodity structure.

УДК 330.341.1(5)

O. Bezzubchenko
T. Skliarova

**MODERN TRENDS IN THE ASIA -PACIFIC AREA COUNTRIES
 INNOVATIVE ACTIVITY**

The purpose of the research is to analyze the innovation activities of the Asia-Pacific region, mainly the leaders of the ASEAN Integration Association.

The research applied case study analysis from Asia-Pacific area high-tech sector. The research is of a qualitative nature and based on secondary data.

During the research, the basic methods of scientific knowledge were used: analysis, synthesis, modeling, description, measurement, etc. The method of correlation-regression analysis is used to determine the impact of high-tech export and R&D expenses on countries' GDP.

Keywords: ASEAN, innovation activities, high-tech industries, R&D

DOI 10.34079/2226-2822-2019-9-17-87-96

Integration of ASEAN countries will promote the development and implementation of existing science, technology and innovation potential. The share of high-tech exports in the export structure of the integration association countries, in comparison with other developed countries, is rather weakly integrated into the global innovation space (Table 1).

Table 1

The level of integration of the national high-tech industries into the world economy in 2017, USD.

Countries	High-tech export (thousand USD)	Countries	High-tech export (% of industrial goods export)
China	504 380 837 924	Philippines	57,7%
Singapore	136 160 944 489	Singapore	49,2%
Japan	83 661 306 984	Laos	34%
South Korea	72 699 710 197	Brunei	29,9%
Malaysia	41 172 608 986	Malaysia	28,1%
Philippines	32 144 258 015	Vietnam	26,9%
Indonesia	3 956 863 169	China	23,8%
Myanmar	285 944 561	Thailand	22%
Brunei	159 575 567	South Korea	14,2%
Thailand	34 720 646,34	Japan	13,8%